

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Új képek

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely:

Idő:

Személy:

Helyszám:

Gyors egymásutánban nyílt meg a Könyves Kálmán-társulat és a Nemzeti Szalon kiállítása. S míg e sorokat írjuk, elkészült Térey Gábor is a modern metszetek összerendezésével az Országos Képtárban. Budapest tehát ismét lát s vehet képeket, bár a legszebb darabokat, amelyek most a Szalon falait díszítik, már régebben elhalászta néhány szerencsés gyűjtő. Bizonyos fókig ez is ujság. Régebben voltak közismeretű amatőrjeink, akik régi festményeket vásárolgattak össze, az újabb festő-nemzedéknek csak úgy félig, könyörületből jutott ki egy kis figyelem. Néhány év óta szaporodik a gyűjtők száma, egyik kis galéria a másikat követi s ezekben jelentékeny szerep jut a hazai képírásnak is. Főképp az a kor érdekli az amatőrököt, amely Paál és Mészöly fel-lépésétől a nyolcvanas-kilencvenes évekig terjed. Mi több, már versenyre is kelnek egymással a friss gyűjtők és semminek sem örülnek jobban, mintha fölfedezhetnek va-lahol, mentül rejtettebb helyen egy-egy klasszikus darabot.

Lám, Paál László képei közül még csak kevéssel ezelőtt is, a múzeumbeli két képen kívül alig ösmert egyebet a közönség.

Nemrégiben láttunk belőlük a Nemzeti Szalonban egy díszes sorozatot s most ime ismét öt új képe került napfényre. Hármuk Wolfner Gyuláé, kettejük Szivák Imréé, egynek Lederer Sándor a tulajdonosa. S e Paál-féle festmények fényt árasztanak a Szalon termeire. Megint fölmelegedünk e szenvedélyes, forró festő-tempe-ramentumon, amely — fájdalom — nem alakulhatott ki oly gazdagon, mint ahogy kifejlődik, ha nem hal el oly korán. Olthatatlan festési vágyat olvasunk ki e képei-ből is s gyönyörködünk benne, mint vet félre minden

elemet, ami a képen nem tartoznék szorosan véve a festés körébe. A „Tájkép tehénnel“ című a legszíneseb-bek közé tartozik, amelyeket tőle ismerünk: itt egészen a szín tüze vezette s tehát nem aprózta el erejét arra, hogy a jegyzőkönyv részletességével leírja, jellemezze azt a fát, azt a pázsitot, azt a kérget, amiből e tájképet a természet összeállította. Jó példa ez a kép arra, hogy miképpen lehet a természetet interpretálni, anélkül, hogy — mint a Markó-iskola tette — az ember végigrajzolgatná a lombkorona ezer meg ezer levélkéjét. Paál itt is, mint sok kiváló képén, az egésznek benyomását ragadta meg s azt hangsúlyozta leginkább, amit neki az a darab erdő mint kivá-

lóan festői elemet kínált. Ez esetben az őszi dércsípte lomb égő rőt színét, amely az erdő mélyének sötétjéből elé-villan s oly szerencsésen illeszkedik a bokrok s fák zöldjébe. Egy másik képe („A vihar előtt“) azt is mutatja, hogy amidőn Paál László így a táj-jelenségek egészét, együttes benyomását tanulmányozta: minő nagy-szabásúan tudta alakítani egy-két fa koronáját, hogyan helyezte el e tömegeket, miként adott nekik jelentőség-teljes nagyságot, súlyt. Kétségtelen, hogy ezek a képek újra bizonyítják Paál László nagy erejét, előadásuk pedig azt, hogy festésre született férfit veszítettünk el benne.

Egészen más hajlandóságokat mutat az ugyane tár-laton jól képviselt Mészöly Géza. Minden ízében szeli-debb. Egyik itt kiállított kis képe („Hazatérő csorda“, Szana Tamás gyűjteményéből) az ő festményei sorában hirtelen kitörést jelent s mint ilyen talán unikum. A vázlat ideges fürgeségén meglátszik, hogy ezúttal őt is a szí-nek esti tüzes játéka ragadta meg, holott, amidőn máskor képet fest, megérzik rajta a türelmes nyugalom. Van ugyanis

a tárlaton egy másik képe is („A festő“, Kohn Adolf szép gyűjteményéből), amely nem befejezett kép s híven mutatja csöndes temperamentumát. Nyugodtan rajzolja itt meg alakjainak körvonalait s ezekben szépen, meggondolva helyezgeti el színeit. Ez a festő-eljárás, amelynek termé-szetesen szintén megvan a maga teljes jogosultsága, visszatükröződik teljesen befejezett képein is. Ezeken is gondosan enyhít, temperál mindent, amit például Paál László egy hirtelen gesztussal odahúzott volna. Míg ennek szenvedélyes temperamentuma egymás mellé veti a színeket, hogy azok aztán együttesen kiadjanak vala-mely hatást, addig Mészöly egy kellemes, meleg szürke tónusra redukálja legtöbb színét. Érdekes e két kiváló festőtalentumot így egymás mellett látni: ha egyebet nem, azt tanulhatjuk meg szemléletükből, hogy mily sokat ér, ha a festők nem festenek egyformán, egy iskola, egy akadémia, egy esztétika értelmében.

E kettős képsorozat kiváló érdekességet kölcsönöz a Nemzeti Szalon őszi tárlatának. A többi egészen új keletű kép közt is akad nem egy, amelyet bővebb figye-lemlre fog méltatni az amatőr. A Könyves Kálmán kiállí-tásán is talál egyet-mást, ami szóra volna érdemes. Bizonyára érdeklődni is fog irántuk a nagyközönség. E szűk hasábkon azonban nem térhetünk ki rájuk. Módunkban lesz azonban ez újabb képek közül néhányat sokszorosításban bemutatni.

LYKA KÁROLY